

Дуальды оқыту нысанының тиімділігін бағалау сауалнамасының нәтижелері

Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университетінде 2026 жылғы 9 ақпан мен 13 сәуір аралығында дуальды оқыту нысанының тиімділігін бағалау мақсатында сауалнама жүргізілді. Зерттеудің мақсатты аудиториясы 1050 білім алушыны құрады. Сауалнамаға нақты 389 респондент қатысты, бұл жалпы мақсатты аудиторияның 37%-ын құрайды. Сауалнама білім беру бағдарламаларының (ББ) барлық бағыттарын қамтып, дуальды оқыту жүйесінің тиімділігін, практиканың сапасын, тәлімгерлік қолдауды және студенттердің қанағаттану деңгейін бағалауға бағытталды.

Сауалнама нәтижелерін талдау жалпы алғанда дуальды оқыту нысаны оң бағаланғанын көрсетті, алайда білім беру бағдарламалары (ББ) арасында белгілі бір айырмашылықтар байқалады.

Ең алдымен, дуальды оқытудың мәнін түсіну деңгейі бойынша студенттердің 57,1%-ы оның мазмұнын толық түсінетінін, 29,0%-ы ішінара түсінетінін, ал 13,9%-ы түсінбейтінін көрсетті. Мысалы, «Бастауыш оқытудың педагогикасы мен әдістемесі» (100%) және «Қаржы» (100%) білім беру бағдарламаларының білім алушылары дуальды оқытудың мәнін толық түсінеді. Сонымен қатар «Есеп және аудит» білім беру бағдарламасында өте төмен нәтиже тіркелді — респонденттердің 100%-ы дуальды оқытудың мәнін түсінбейтінін көрсетті. Бұл жекелеген ББ бойынша ақпараттық-түсіндіру жұмыстарының жеткіліксіздігін көрсетеді.

Теория мен практиканы ұштастыру бөлігінде респонденттердің 54,5%-ы дуальды оқыту олардың тиімді үйлесуін қамтамасыз ететінімен толық келісті, тағы 33,2%-ы келісті. Бұл аспектіні «Биология» (71,4%) және «Тарих» (68,8%) білім беру бағдарламаларының студенттері жоғары бағалады. Ал «Есеп және аудит» білім беру бағдарламасында респонденттердің 100%-ы бұл тұжырыммен келіспеді, бұл дуальды оқыту элементтерінің жеткіліксіз енгізілгенін көрсетеді.

Өндірістік практиканың кәсіби дағдыларды қалыптастыруға әсеріне қатысты респонденттердің 59,6%-ы айтарлықтай оң әсерін атап өтті. Жоғары нәтижелер «Бастауыш білім» (100%), «Қаржы» (100%) және «Химия» (83,3%) білім беру бағдарламалары бойынша байқалды. Сонымен қатар «Информатика» (20% әсер етпегенін көрсетті) және «Археология» (33,3% әсер етпегенін көрсетті) бағыттарында практиканың тиімділігі салыстырмалы түрде төмен бағаланды.

Дуальды оқытудың болашақ кәсіби қызмет үшін пайдасы туралы сұраққа студенттердің 72,8%-ы «иә» деп жауап берді. Жоғары көрсеткіштер «Биология» (81%), «Тарих» (81,3%) және «Шет тілі» (82,6%) білім беру бағдарламаларында тіркелді. Алайда «Информатика» білім беру бағдарламасында респонденттердің тек 50%-ы оң жауап берді, ал 20%-ы «жоқ» деп жауап берді, бұл осы бағыттағы дуальды оқытудың тиімділігіне қатысты белгілі бір күмәннің бар екенін көрсетеді.

Тәлімгерлер тарапынан қолдау деңгейін студенттердің 63,5%-ы толық жеткілікті деп бағалады. Сонымен бірге «Информатика» (20% қолдауды жеткіліксіз деп санайды) және «Мектепке дейінгі білім беру» (25% қолдауды жеткіліксіз деп санайды) білім беру бағдарламаларында белгілі бір мәселелер анықталды.

Білім беру ұйымы мен кәсіпорын арасындағы өзара іс-қимылға қатысты респонденттердің 65,3%-ы оны тиімді деп санайды. «Биология» (76,2%) және

«Қазақ тілі» (73,3%) білім беру бағдарламаларында өзара іс-қимыл жақсы деңгейде жолға қойылған. Сонымен қатар «Информатика» білім беру бағдарламасында студенттердің 20%-ы өзара іс-қимылды тиімсіз деп бағалады.

Дуальды оқытудың оқу мотивациясына әсері бойынша студенттердің 66,1%-ы оның артқанын атап өтті. Ең жоғары әсер «Тарих» (81,3%) және «Химия» (83,3%) білім беру бағдарламаларында байқалды. «Информатика» білім беру бағдарламасында респонденттердің 20%-ы мотивацияның төмендегенін көрсетті.

Дуальды оқытудың жұмысқа орналасуға әсеріне қатысты респонденттердің 72,0%-ы оң пікір білдірді. Әсіресе жоғары көрсеткіштер «Биология» (90,5%) және «Тарих» (87,5%) білім беру бағдарламаларында байқалды. «Информатика» білім беру бағдарламасында студенттердің 20%-ы «жоқ» деп жауап берді.

Жалпы қанағаттану деңгейі 5 балдың ішінен 4,1 балды құрады, бұл жақсы көрсеткіш болып табылады. Ең жоғары бағаларды «Қаржы» және «Бастауыш білім» білім беру бағдарламалары (5,0 балл), «Мектепке дейінгі білім беру» (4,8) және «Биология» (4,7) алды. Салыстырмалы түрде төмен көрсеткіштер «Орыс тілі» (3,9) және «Санитариялық бағыт» (3,9) білім беру бағдарламаларында тіркелді.

Дуальды оқыту нысанын ұсыну туралы сұраққа респонденттердің 60,9%-ы «иә», 14,9%-ы «жоқ», ал 24,2%-ы «жауап беруге қиналамын» деп жауап берді. «Бастауыш білім» (100%) және «Қаржы» (100%) білім беру бағдарламалары бұл оқыту нысанын толық қолдайды. Сонымен бірге «Археология» (66,7% жауап беруге қиналған) және «Информатика» (40% жауап беруге қиналған) білім беру бағдарламаларында дуальды оқытуды жалғастыру қажеттілігіне деген сенімділік деңгейі төменірек.

Жалпы алғанда, дуальды оқыту жүйесі студенттердің басым бөлігінің жоғары қолдауына ие болды, ал оның тиімділігі сауалнама нәтижелерімен расталды. Респонденттердің 72,8%-ы оның болашақ кәсіби қызмет үшін пайдасын атап өтті, ал 65,8%-ы осы оқыту нысанын жалғастыруды қолдады. Сонымен қатар жалпы қанағаттану деңгейі 5 балдық шкала бойынша 4,1 балды құрап, жоғары бағалауды көрсетті. Студенттердің 72%-ы дуальды оқыту жұмысқа орналасу мүмкіндіктерін арттыратынын мойындады, ал 66,1%-ы оқу мотивациясының айтарлықтай артқанын атап өтті.

Алынған көрсеткіштер дуальды оқыту нысаны білім алушылардың кәсіби даярлығын арттыруға оң әсер ететінін және олардың еңбек нарығы талаптарына бейімделуіне ықпал ететінін көрсетеді.

**Стратегиялық жоспарлау
және сапаны қамтамасыз ету басқармасы**